

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу Коржевського Ігоря Івановича
на тему:
«Оцінювання економічної безпеки підприємств за станом їх ділової
репутації»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 07 Управління та адміністрування
за спеціальністю 073 Менеджмент

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Дисертаційне дослідження присвячене вирішенню важливого наукового завдання, оскільки в сучасних економічних умовах стан економічної безпеки підприємств визначається їх можливістю забезпечити стабільне та ефективне функціонування як в реальній перспективі, так і в майбутньому. Значною мірою така стабільність формується завдяки здатності керівників управляти, застосовуючи сучасні інструменти, методи та засоби аналізу та оцінювання економічної безпеки підприємств.

Особливого значення процеси аналізу та оцінювання мають для економічної безпеки підприємств, чия діяльність має високий рівень публічності, а надійна репутація, довіра до такої організації є ключовим фактором успішності роботи на ринку. Внаслідок цього, питання оцінювання економічної безпеки підприємств за станом їх ділової репутації із застосуванням сучасних методів, моделей оцінювання, цифрових технологій є актуальним та важливим напрямом наукових досліджень. З огляду на зазначене, тема дисертаційного дослідження Коржевського Ігоря Івановича є актуальною.

Зв'язок роботи з державними (галузовими) науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано у відповідності з планом науково-дослідних робіт ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», а саме: «Науково методичні засади реалізації сучасних концепцій та технологій управління підприємствами, установами та організаціями в умовах економічного відновлення і глобалізованого розвитку» (номер державної реєстрації 0122U201378), де автором здійснено обґрунтування взаємозв'язку між економічною безпекою підприємства та його діловою репутацією, а також у

розробці практичних рекомендацій щодо мінімізації репутаційних ризиків у контексті забезпечення стійкості бізнесу.

Наукова новизна досліджень і отриманих результатів. Дисертаційна робота присвячена вирішенню наукового завдання, яка полягало в обґрунтуванні підходів до оцінювання економічної безпеки підприємства за станом його ділової репутації з метою підвищення ефективності управління репутаційними ризиками, що базується на застосуванні опублікованих методів репутаційного та стратегічного аналізу.

Результати наукової роботи здобувача відповідають вимогам освітньо-наукової програми.

У науковій роботі наявні результати які отримані здобувачів особисто. Отримані результати є новими, їх новизна полягає у наступному:

- здобувачем запропоновано концептуальний підхід до удосконалення забезпечення економічної безпеки підприємств через покращення їх ділової репутації, з метою інтеграції інструментів репутаційного менеджменту в систему стратегічного управління економічною безпекою, що дасть можливість підприємствам своєчасно ідентифікувати, оцінювати та нейтралізувати загрози репутаційного характеру, підвищуючи стійкість до зовнішніх і внутрішніх ризиків та зміцнюючи конкурентні позиції на ринку;

- розроблено комплексну методiku оцінювання економічної безпеки підприємств за станом їх ділової репутації, з метою забезпечення системного підходу до вимірювання економічної безпеки на основі інтеграції багатофакторного аналізу фінансових показників, якості корпоративного управління, судових ризиків, прозорості бізнес-процесів та цифрових репутаційних даних, що дасть можливість підвищити точність і обґрунтованість діагностики рівня економічної безпеки підприємства та оперативно реагувати на загрози репутаційного характеру.

Автором удосконалено: підхід до інформаційного забезпечення оцінювання ділової репутації підприємств, яке було здійснено шляхом поєднання даних із відкритих джерел, аналітики соціальних мереж, автоматизованого моніторингу

ЗМІ та інтеграції з державними реєстрами, що дозволяє забезпечити вищу об'єктивність і оперативність аналізу репутаційного стану, та дало змогу розробити механізм видачі «Свідоцтва ділової репутації» як інструменту підвищення прозорості, довіри та безпеки в діловому середовищі; систему критеріїв оцінювання рівня ділової репутації підприємств, яке було здійснено шляхом розширення традиційного підходу за рахунок включення до аналізу показників прозорості ведення бізнесу, соціальної відповідальності, дотримання договірних зобов'язань і наявності судових процесів, що забезпечує багатовимірну оцінку репутаційного стану підприємства, та дало змогу підвищити повноту, об'єктивність і прикладну цінність результатів аналізу для прийняття управлінських рішень у сфері економічної безпеки.

У роботі набули подальшого розвитку: теоретичні засади трактування понять «ділова репутація підприємства», «економічна безпека підприємства», «комунікативне (управлінське) рішення», «комунікативна зацікавленість», «комунікативне рішення» та «концептуальний підхід до удосконалення забезпечення економічної безпеки підприємств під впливом ділової репутації», яке було здійснено шляхом уточнення змістовного наповнення зазначених понять у контексті стратегічного управління безпекою, що дало змогу сформулювати комплексний підхід до оцінювання економічної безпеки з урахуванням репутаційних ризиків і інтегрувати механізми репутаційного менеджменту в загальну систему управління підприємством; обґрунтування взаємозв'язку між діловою репутацією підприємства та його економічною безпекою, яке було здійснено шляхом аналізу впливу репутаційних ризиків на фінансові показники, ринкову позицію та управлінську стійкість підприємств; вивчення методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств та їх ділової репутації, яке було здійснено шляхом інтеграції підходів стратегічного аналізу, фінансової діагностики та репутаційного моніторингу; виявлення основних тенденцій розвитку підприємств України та стану їх економічної безпеки.

Наукове обґрунтування наявних результатів є методологічно-коректним та достатнім.

Результати дисертаційного дослідження спрямовані на вирішення конкретного наукового завдання, сутність якого полягає у обґрунтуванні підходів до оцінювання економічної безпеки підприємства за станом його ділової репутації з метою підвищення ефективності управління репутаційними ризиками, що базується на застосуванні опублікованих методів репутаційного та стратегічного аналізу.

Наукову новизну та інноваційність проведених досліджень підтверджено довідками про впровадження.

Практичне значення одержаних результатів для науки і практики. Основні теоретико-методологічні та науково-прикладні положення, розробки, рекомендації та висновки, що були зроблені в дисертації мають вагоме практичне значення та можуть бути використані для формування ефективної системи управління економічною безпекою підприємств через покращення їхньої ділової репутації, що сприятиме підвищенню стійкості бізнесу, розвитку національної економіки та інтеграції українських підприємств у глобальний ринок.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується довідками: NORDSAGE, SIA м. Рига (довідка № NA від 24.01.2023 р.), де практичні результати дослідження з систематизації відкритих державних і недержавних українських та міжнародних інформаційних реєстрів підвищують здатність співробітників компанії проводити високоякісне оцінювання ризиків, особливо в контексті оцінювання репутації контрагентів в українському та міжнародному секторах, тим самим підтримуючи потреби європейських підприємств; Міжнародної Асоціації ветеранів підрозділів антитерору «АЛЬФА» м. Київ (довідка № 29/5 від 14.05.2024 р.), де результати проведеної роботи по систематизації відкритих національних та іноземних державних і недержавних інформаційних ресурсів, будуть додані до освітнього (теоретичного) компоненту програми, яка активована задля отримання пенсіонерами - військовослужбовцями теоретичних та практичних знань щодо організації «Служби економічної безпеки суб'єкта господарювання»; ТОВ «СТРАБІС ВЕБ» м. Київ (довідка №67 від 19.11.2024 р.), де підтверджується релевантність результатів дослідження

національних та іноземних державних і недержавних інформаційних ресурсів, та їх необхідність для використання в процесі забезпечення економічної безпеки, а особливо при проведенні оцінки ділової репутації підприємств різних форм власності. Результати дисертаційного дослідження мають значну практичну цінність для підприємств, державних установ, аналітичних центрів та інших організацій, що займаються питаннями економічної безпеки та управління діловою репутацією.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Мета дисертації полягала у науковому обґрунтуванні теоретичних засад, розробці методичних підходів та практичних рекомендацій щодо зміцнення економічної безпеки підприємств шляхом удосконалення управління їхньою діловою репутацією. Поставлену мету автор досягнув шляхом вирішення чітко визначених багатопланових наукових завдань із використанням сучасних високоспеціалізованих та класичних методів дослідження: аналізу; синтезу; дедукції; абстрагування; порівняння; методу статистичного аналізу; методу експертних оцінок; методу моделювання; методу узагальнення.

Дисертація базується на нормативно-правових актах, офіційно опублікованій статистичній інформації Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, власних розрахунків автора. Отже, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, представлених в дисертації є достатньо високим.

Повнота викладення матеріалів досліджень в опублікованих працях.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження опубліковані у 9 наукових працях загальним обсягом 5,56 др. арк., з яких особисто автору належить 4,96 друк. арк., у тому числі 5 статей, з яких 4 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 - у виданні іноземних держав, що індексуються у міжнародних наукометричних базах, а 1 одноосібний розділ у колективній монографії.

Результати досліджень було представлено на трьох наукових конференціях різного рівня, що свідчить про ознайомлення наукової громадськості з основними положеннями дисертації Коржевського Ігоря Івановича.

Аналіз структури і змісту дисертації. Структура дисертації є загальноприйнятою. Матеріали дисертації викладено на 315 сторінках, проілюстровано 36 таблицями та 39 рисунками.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних літературних джерел (останній містить 189 найменувань) та додатків.

У «**Вступі**» у стислій формі викладено актуальність теми, зв'язок з науковими програмами, мету і завдання дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації, публікації.

У **першому розділі** досліджено зарубіжний і вітчизняний підходи до трактування поняття ділової репутації підприємства; описано сучасні підходи до забезпечення економічної безпеки підприємств; виявлено методичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємств та їх ділової репутації.

У **другому розділі** проаналізовано сучасний стан економічної безпеки підприємств в Україні; досліджено відкриті джерела інформації для вивчення ділової репутації; здійснено діагностику загроз діловій репутації підприємств в Україні.

У **третьому розділі** автором запропоновано концептуальний підхід до удосконалення забезпечення економічної безпеки підприємств через покращення їх ділової репутації; обґрунтовано удосконалення інформаційного забезпечення оцінювання ділової репутації підприємств для забезпечення економічної безпеки; представлено розроблену методику оцінювання економічної безпеки підприємств за станом їх ділової репутації.

Результати досліджень проілюстровано таблицями, рисунками, що суттєво полегшує науковий аналіз дисертації і сприяє кращому ознайомленню з наведеним у них фактичним матеріалом.

Завершується дисертація цілісними, логічними, обґрунтованими та розгорнутими **висновками**, які підкреслюють наукову новизну та практичну цінність проведених досліджень. Вони викладені в логічній послідовності відповідно до мети та поставлених завдань, повністю відповідають змісту власних досліджень і засвідчують досягнення дисертантом поставленої мети.

Оцінюючи позитивно актуальність, новизну, наукову та практичну цінність дисертації в цілому висновки і пропозиції, слід зауважити, що вони науково обґрунтовані.

Представлена робота оформлена та виконана на належному методичному рівні згідно існуючих вимог. Дисертація є завершеною науковою працею, в якій вирішено важливе науково-практичне завдання. Це дало змогу сформулювати теоретичні та наукові положення, отримати прикладні результати та прийти до науково-практичних висновків.

Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення:

До основних положень, які, на наш погляд, є питанням наукової дискусії, належать такі:

1. У Підрозділі 1.1. «Зарубіжний і вітчизняний підходи до трактування поняття ділової репутації підприємства доцільно було б більш широко навести визначення поняття ділової репутації підприємства не лише зарубіжних але й вітчизняних авторів з посиланням на їх праці, їх бачення та розуміння цього поняття (С.26-43).

2. Підрозділ 1.2. «Сучасні підходи до забезпечення економічної безпеки підприємств» на наш погляд перевантажений дослідженням нормативно-правових засад забезпечення економічної безпеки на всіх її рівнях та фундаментальних концепцій економічної безпеки, тоді як мав би зосередитися на розгляді представлених в наукових працях дослідників наукових підходів до забезпечення економічної безпеки підприємств (С.44).

3. У підрозділі 2.1. (табл. 2.7-2.16) автором представлено основні результати оцінювання економічної безпеки 10 українських акціонерних товариств за

показниками фінансової, кадрової, технологічної та правової безпеки, проте доцільно було б вказати, з використанням якої методики було проведено відповідні розрахунки та деталізувати цю інформацію (С. 96-109).

4. Враховуючи значний обсяг поданої автором інформації щодо дослідження відкритих джерел інформації для вивчення ділової репутації представленої в підрозділі 2.2. на наш погляд її доцільно було б структурувати та узагальнити у вигляді таблиці чи рисунку, що сприяло кращому її сприйняттю та подальшому науково-практичному використанню (С.110-139).

5. У підрозділі 3.2. пропонуючи удосконалення інформаційного забезпечення оцінювання ділової репутації підприємств для забезпечення економічної безпеки є необхідність, на наш погляд, обґрунтувати, на засадах яких наукових підходів до управління та принципів управління пропонується здійснювати відповідні удосконалення.

Проте зазначені дискусійні питання не зменшують позитивної оцінки роботи, її наукової цінності, актуальності та практичного значення.

Загальний висновок. Загальний аналіз роботи підтверджує самостійність і цілісність проведеного дослідження, його актуальність та науковий рівень, теоретичне і практичне значення. Наукові положення, висновки та рекомендації, зазначені в роботі, достатньо повно викладено в опублікованих здобувачем наукових працях. Отримані здобувачем Коржевським Ігорем Івановичем результати мають істотне значення для галузі знань 07. «Управління та адміністрування». У дисертаційному дослідженні порушення академічної доброчесності не виявлено.

Вважаємо, що дисертація на тему: **«Оцінювання економічної безпеки підприємств за станом їх ділової репутації»** за обсягом проведених досліджень та за науковою новизною і практичним значенням відповідає «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»

і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор Коржевський Ігор Іванович, на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університету економіки та права «КРОК»**

Оксана Кириченко